

Editoriaal

“Het laatste wat een vis ontdekt, is dat hij in het water zwemt.”

Niet dat we al het overige al ontdekt hebben, maar dit citaat waarmee Niske Verweij en Nikki Versteeg hun artikel starten, geeft wel aan dat *Nieuw Meesterschap* nog steeds verder graaft!

Genoemde auteurs streven naar het bespreekbaar maken van relationele kwetsbaarheid door toepassing van de mentaliteitentheorie binnen intervisie. Ze beschrijven dat de sociale professional in samenwerkingsprocessen balanceert tussen betrokkenheid en distantie. De mentaliteitentheorie (Van de Griend, 1996) biedt inzicht in dit krachtenveld. Toepassing geeft de mogelijkheid om diepgaand te reflecteren op zichzelf in relatie tot anderen. Relationele autonomie en het vinden van ‘goodness of fit’, een begrip uit de ecologie, vormen de basis van mentale analyse, een methode om de mentaliteitentheorie toe te passen. In korte tijd is dieper inzicht in elkaars functioneren verkregen, de therapeuten zijn in interactie met anderen zichzelf beter gaan begrijpen. Het raakt een diepere kwetsbare laag binnen het persoonlijk functioneren.

Helma de Keijzer en Angeline van der Kamp presenteren hun bevindingen van een pilot Thema Gecentreerd Onderzoek (TGO) in de Master SEN opleiding. De doelstelling van TGO is om vanuit elk individueel onderzoek de kennis te ‘stapelen’, zodat het leidt tot kennis met een duurzamere geldigheid en meerwaarde voor het onderwijsveld. Door een integratie van medewerkers- en studentenonderzoek kunnen de inzichten verkregen uit onderzoeken van Masterstudenten gebundeld worden en via een overkoepelende analyse tot nieuwe inzichten leiden. Op deze wijze wordt de kwaliteit van kennisontwikkeling rondom het thema op een hoger plan getrokken en de impact voor het werkveld,

het onderwijs en het kennisdomein vergroot. Een dergelijke manier van samenwerken komt overeen met het gedachtegoed van de Masteropleiding als platform.

Jacqueline van Swet bespreekt – ja, ze blijft ook als lector bijdragen leveren aan Nieuw Meesterschap! – het boek *Kritische Discours Analyse*. Geschreven door Montesano Montessori, Schuman en De Lange. Het motto van het boek is veelbelovend en intrigeert, namelijk: “Lees maar, er staat niet wat er staat” (Martinus Nijhoff). Na het lezen van dit boek zal je niet zo makkelijk teksten, begrippen, metaforen als vanzelfsprekend aannemen.

In onze reeks interviews over praktijkgericht onderzoek deze keer een gesprek met Ans Buys, een bevlogen manager. ‘Onderzoek in de opleiding in relatie tot kwaliteit en eindniveau’: onderzoek, zoals ze later in dit interview zal zeggen, als een manier om kritisch naar je werk als docent te kijken, om zo te leren hoe het wellicht nog beter kan.

Annelies Ruissen werkt aan vernieuwend – Montessoriaans? – reken-wiskundeonderwijs door het ontwerpen van een rekencurriculum, want betoogt ze: “Het traditionele rekenonderwijs op Montessorischolen garandeert te weinig rekenvaardigheid en sluit te weinig aan bij de ideeën van het realistisch rekenonderwijs. Inmiddels is gebleken dat op een groot aantal Montessorischolen het Montessorimateriaal plaats heeft gemaakt voor een reken-wiskundemethode. Wanneer er geen vernieuwing gerealiseerd wordt, zal het kenmerkende van Montessori reken-wiskundeonderwijs en aspecten uit de Montessorididactiek verdwijnen...”

‘Alle letters hebben klanken en een specifieke vorm. Als je weet hoe letters klinken dan is lezen echt enorm.’

Omdat elk kind het verdient om een goede lezer te worden en de leeropbrengsten op de school van onderzoek onvoldoende bleken, gaf dit aanleiding tot onderzoek van Marita Eskes. Aanbevelingen kunnen uitnodigen tot een kritische blik naar de eigen werkwijze en het formuleren van een antwoord op de vraag van de titel: 'Effectief leesonderwijs in de middenbouw: geef jij het al?!'

Petra van de Kraats-Hop gaat voor de Tripel A voor (hoog)begaafden: Acceptatie, Aandacht en Aanbod. De streefsituatie waarbij het gaat om het in kaart brengen van de (onderwijs) behoeften van de (hoog)begaafde leerling en zijn leerkracht is behaald. Beide partijen voelen zich gezien, gehoord en erkend. Door middel van het format voor kindgesprekken en de manier van communiceren met de ouders met gebruik van het formulier voor het in kaart brengen van de stimulerende en bemerkerende factoren is de stap gezet naar de (hoog)begaafde leerlingen. Nadat de urgentie is uitgesproken om aan te sluiten bij de ontwikkeling van het (hoog)begaafde kind

maakt het actieonderzoek deel uit van het implementatieproces van beleidsvoering op (hoog)begaafdheid. Gaande weg in dit actieonderzoek worden interventies gedaan die op dát moment nodig blijken.

Aukje Brandenburg doet verslag van een praktijkgericht onderzoek naar de ondersteuning van leerlingen met het stappenplan van Kids' skills om ze te leren zich beter te concentreren. Op de Werkplaats Kindergemeenschap in Bilthoven neemt zelfstandig werken een centrale plaats in en daarom is concentratie een belangrijke vaardigheid voor de leerlingen.

Ten slotte: Onze eigen columnist schroomt niet om het nieuwe fraudefenomeen dat zelfplagiat wordt genoemd – het herhalen van je eigen tekst zonder bronvermelding – op de hak te nemen. Hoe ver gaat fatsoenlijk wetenschappelijk onderzoek?

De redactie

Even voorstellen... een nieuw redactielid: Linda Keuvelaar-van den Bergh

Mijn naam is Linda Keuvelaar-van den Bergh. Ik werk sinds 1 januari 2014 bij Fontys OSO. Het overnemen van de redactietaken van Jacqueline van Swet is een van mijn nieuwe taken. Verder mag ik lessen geven binnen het domein leren en praktijkgericht onderzoek begeleiden en ben ik lid van de kenniskring van het nieuwe lectoraat 'Leerkracht in samenwerken. Interdisciplinair werken aan ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen' en onderzoeksleider van het Raak-Pro project 'De pedagogische professional voor het voetlicht'.

Voordat ik bij OSO kwam werken, was ik promovenda en onderzoeksdocent bij Fontys Hogeschool Kind en Educatie (pabo's-Hertogenbosch en MLI). In juni 2013 heb ik mijn proefschrift over het professionaliseren van leerkrachten met betrekking tot het geven van feedback tijdens actief leren verdedigd. Ik kijk met veel plezier terug op mijn promotieonderzoek waarin ik in nauwe samenwerking met de praktijk een effectief professionaliseringsprogramma heb ontwikkeld. Dit was onderzoek waar ik volledig achter sta en veel energie van krijg: samenwerking tussen onderzoekers en professionals in de praktijk met als doel het verbeteren van het onderwijs. Ik hoop als redactielid te kunnen bijdragen aan de publicatie van vele mooie voorbeelden van dit type onderzoek in Nieuw Meesterschap!

Theorie in praktijk

Annelies Ruissen <i>Montessorimaterialen, kunnen we daar nog op rekenen?</i>	4
Marita Eskes <i>Effectief leesonderwijs in de middenbouw: geef jij het al!?</i>	10
Petra van de Kraats - Hop <i>Tripel A voor (hoog)begaaften: Acceptatie, Aandacht en Aanbod</i>	17
Aukje Brandenburg <i>Het aanleren van concentratievaardigheden met de methode Kids' Skills</i>	23
Niske Verweij en Nikki Versteeg <i>Relationele kwetsbaarheid bespreekbaar maken; toepassing van de mentaliteitentheorie binnen interventie</i>	30

Uitgezocht

Helma de Keijzer en Angeline van der Kamp <i>Thema Gecentreerd Onderzoek (TGO) in de Master SEN opleiding; bevindingen van een pilot</i>	35
---	----

Interview & discussie

Erica de Bruïne en Jacqueline van Swet <i>Interview met Ans Buys: "Onderzoek kan niet zonder bevlogen managers"</i>	41
--	----

Boekbesprekingen

Jacqueline van Swet <i>"Kritische Discours-Analyse" van Montesano Montessori, Schuman en De Lange</i>	46
--	----

Factor

Bas van der Bruggen <i>Zelfplagiaat</i>	48
--	----

Erratum

In het vorige nummer van Nieuw Meesterschap is de informatie over de auteur bij het artikel 'Is inclusief onderwijs ook resultaatgericht?' weggevalen. Daarom, met onze excuses, hierbij alsnog:

Drs. H.G. (Bert) Groeneweg is Onderwijsadviseur en werkzaam aan het Seminarium voor Orthopedagogiek van Hogeschool Utrecht.